

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 243/2025-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov **1.** [REDACTED], narodenej [REDACTED], [REDACTED], **2.** [REDACTED], narodeného [REDACTED], [REDACTED], **3. N Press, s.r.o.**, Jarošova 1, Bratislava, IČO 46 887 491, zastúpených inLEGAL s.r.o., Kamenárska 17A, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-12C/17/2021 (pôvodne Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 12C/17/2021) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-12C/17/2021 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľov na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. B1-12C/17/2021 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľom **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie každému v sume po **1 500 eur**, ktoré **j e** im Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľom trovy konania v sume **949,17 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti a skutkový stav

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 24. marca 2025 domáhali vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B1-12C/17/2021 (pôvodne okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12C/17/2021). Sťažovatelia zároveň navrhovali, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných prietáhov a každému zo sťažovateľov priznal finančné zadosťučinenie vo výške 2 500 eur (t. j. spolu 7 500 eur), ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplynulo, že sťažovatelia sú žalobcami v konaní, ktoré sa začalo podaním žaloby z 24. marca 2021 na okresnom súde. Predmetom žaloby je ochrana osobnosti proti žalovanému VERBINA, o. z., v rámci ktorej sa sťažovatelia domáhali odstránenia protiprávneho stavu, uverejnenia ospravedlnenia a peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy proti prevádzkovateľovi internetového portálu. Okresný súd neodkladným opatrením nariadil ešte 16. apríla 2021 odstránenie článku, čo potvrdil aj odvolací súd uznesením z 2. septembra 2021. Posledné úkony súdu v predmetnej veci boli realizované ešte v novembri 2021 a januári 2022, pričom tieto spočívali v doručovaní písomností strán sporu. Následne zostal konajúci súd dlhodobo nečinný, a to aj po implementácii zmeny súdnej mapy. Nariadený termín pojednávania na 21. marec 2025 bol zrušený z dôvodu zmeny zákonnej sudkyne.

3. Podľa sťažovateľov nečinnosť mestského súdu poškodzuje ich právom chránené záujmy, ako aj označené základné právo na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prietáhov, resp. právo na prejednanie ich vecí v primeranej lehote, pretože napadnuté konanie trvá už dlhšie ako 4 roky bez toho, aby sa uskutočnilo čo len jedno pojednávanie. Sťažovatelia pritom zdôraznili, že práve v konaní o ochrane osobnosti a dobrej povesti je obzvlášť potrebný rýchly a efektívny postup súdu. Podľa sťažovateľov dôvod nečinnosti súdu nebol založený na právnej a faktickej zložitosti veci a ani na správaní strán sporu, zodpovednosť za túto nečinnosť je teda iba na strane mestského súdu.

4. Sťažovatelia si uplatnili aj finančné zadosťučinenie vo výške 2 500 eur pre každého osobitne, teda spolu vo výške 7 500 eur. Uplatnenú sumu odôvodnili dlhodobým psychologickým stresom, neistotou, oslabením dôvery v právny systém a napokon aj zvýšeným nákladom na právne služby. Taktiež poukázali na okolnosť, že difamačné výroky, ktoré sú predmetom napadnutého konania o ochranu osobnosti, sú naďalej šírené v internetovom a mediálnom priestore. Z tohto pohľadu preto považovali sumu uplatneného finančného zadosťučinenia za súladnú s ustálenou rozhodovacou praxou ústavného súdu.

II.

Procesný postup ústavného súdu

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. I. ÚS 243/2025-12 z 9. apríla 2025 ju podľa § 56 ods. 1 a 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej

republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

6. Ústavný súd následne výzvou z 13. apríla 2025 vyzval predsedníčku mestského súdu, aby sa v stanovenej lehote vyjadrila k opodstatnenosti ústavnej sťažnosti. Podpredseda mestského súdu v podaní doručenom ústavnému súdu 30. apríla 2025 uviedol, že sa v plnom rozsahu pridrižiava vyjadrenia zákonnej sudkyne, ktoré pripojil k svojmu podaniu. Zákonná sudkyňa vo svojom vyjadrení stručne zhrnula chronológiu napadnutého konania, pričom zdôraznila, že príslušný súdny spis jej bol pridelený až 17. februára 2025 spolu s 200 inými spismi, z ktorých viac ako 40 bolo starších ako napadnuté konanie. Z tohto dôvodu musela zrušiť aj termín pojednávania nariadený na 21. marec 2025 s tým, že nový termín pojednávania nariadi hneď, ako to bude možné. Podotkla pritom, že momentálne má v súdnom oddelení viac ako 300 vecí, z ktorých viac ako 80 je starších ako napadnuté konanie. Tiež uviedla, že jej neprináleží hodnotiť dĺžku konania pred tým, ako jej bol pridelený príslušný spis, ale podotkla, že sťažovatelia až do ich žiadosti o nariadenie termínu pojednávania 28. októbra 2024 neurgovali súd, aby konal, a ani neadresovali predsedovi súdu sťažnosť na prietahy v predmetnej veci. Uvedené podľa sudkyne znamená, že sa o vec aktívne nezaujímali. Nesúhlasila s hodnotením sťažovateľov, že v napadnutom konaní ide o bežnú vec nevymykajúcu sa iným prípadom tohto typu, a uplatnené finančné zadost'uchinenie nepovažovala za primerané s ohľadom na skutočnosť, že v samotnom konaní si sťažovatelia uplatnili nemajetkovú ujmu vo výške 5 000 eur.

7. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s podaniami účastníkov dospel k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno v tomto prípade očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom mestského súdu a jeho predchodcu v konaní vedenom pod sp. zn. B1-12C/17/2021 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

9. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie vecí v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

10. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom tohto základného práva je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

11. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádzala predtým z niektorých ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (napr. § 6, § 100 ods. 1, § 117 ods. 1 a § 119 ods. 1), ktorý platil do 30. júna 2016, a v súčasnosti už vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“ a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

13. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že spory o ochranu osobnosti týkajúce sa difamačných výrokov v internetovom priestore nemožno považovať *a priori* za jednoduché. Ústavný súd v tomto ohľade podotýka, že aj keď ide o bežnú agendu súdu nevymykajúcu sa iným prípadom rovnakého typu, táto okolnosť sama osebe neznamená, že ide o jednoduché prípady. V napadnutom konaní to je ale bezpredmetné, pretože z chronológie, ako ju opísali sťažovatelia, ako aj zákonná sudkyňa, vyplynulo, že súd bol po prvotných procesných úkonov a po výmene podania, resp. repliky a dupliky medzi sporovými stranami absolútne nečinný a dosiaľ sa neuskutočnilo ani jedno pojednávanie. Dĺžku napadnutého konania preto v tomto prípade nebolo možné pripísať faktickej alebo právnej zložitosti prerokúvanej veci.

14. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom. Ústavný súd nesúhlasí s tvrdením zákonnej sudkyne, že sťažovatelia sa o vec aktívne nezaujímali, keďže o nariadenie pojednávania vo veci požiadali prvýkrát až 28. októbra 2024 a medzitým ani neadresovali predsedovi súdu sťažnosť na priet'ahy. Nič z uvedeného totiž nemožno považovať za obštrukcie, ktoré by spôsobovali priet'ahy v konaní. Nečinnosť príslušného súdu, resp. priet'ahy v konaní môžu nastať aj bez toho, aby strany v konaní urgovali súd na konanie, resp. žiadali ho, aby nariadil pojednávanie. Ak je príslušná vec pripravená na pojednávanie, súd ho môže/má nariadiť aj bez toho, aby o jeho nariadenie žiadali sporové strany. To, že tak urobili až po takmer trojročnej nečinnosti súdu, neznamená, že zo strany príslušného súdu nedošlo k neodôvodnenej nečinnosti. Ústavný súd preto konštatoval, že na strane žiadnej zo sporových strán nebolo možné identifikovať okolnosti, ktoré mohli mať negatívny vplyv na dĺžku konania.

15. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup samotného mestského súdu v napadnutom konaní, resp. jeho predchodcu. Ako už ústavný súd konštatoval, mestský súd ostal po prvotných procesných úkonoch úplne nečinný (t. j. približne od začiatku roka 2022) a táto nečinnosť prakticky trvá doteraz (keďže zákonná sudkyňa poukázala na svoju pracovnú zaneprázdnenosť). Nečinnosť súdu teda už presahuje tri roky a to v rámci konania, ktorého celková dĺžka už presiahla štyri roky, pričom v napadnutom konaní sa zatiaľ neuskutočnilo žiadne pojednávanie. Takéto obdobie nečinnosti sa v kontexte danej veci jednoducho nedá prehliadnuť, pričom celkom zjavne indikuje aj priet'ahy v konaní, a to v rozsahu, ktorý predstavuje porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov.

16. Ústavný súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní priet'ahov pravidelne vo svojej judikatúre (III. ÚS 17/02, IV. ÚS 76/07, I. ÚS 294/2016, III. ÚS 583/2016, III. ÚS 339/2017) konštatuje, že okolnosti ako nedostatočné personálne obsadenie súdu, prípadne nadmerná pracovná vyťaženosť, resp. zmena súdnej mapy nesmú ísť v žiadnom prípade na vrub sťažovateľovi, resp. nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov.

17. V napadnutom konaní teda došlo/dochádza bez akýchkoľvek pochybností k zbytočnej nečinnosti súdu, ktorá podľa samotného vyjadrenia zákonnej sudkyne bude v najbližšom období pokračovať. Ústavný súd je v kontexte už uvedených okolností prekvapený stanoviskom zákonnej sudkyne, v ktorom absentuje akákoľvek snaha riešiť objektívne neprijateľnú situáciu v napadnutom konaní. Ústavný súd tieto okolnosti považoval za neudržateľné, a preto musel konštatovať porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie ich veci bez zbytočných priet'ahov, resp. práva na prerokovanie ich záležitosti v primeranej lehote postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B1-12C/17/2021 (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.

Príkaz konať a primerané finančné zadosťučinenie

18. V záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľom ústavný súd prikázal mestskému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať v predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

19. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

20. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

21. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Zároveň sa ústavný súd riadil úvahou, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy

pociťovanej z dôvodu porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou.

22. Sťažovatelia si uplatnili finančné zadosťučinenie v sume po 2 500 eur (spolu 7 500 eur), ústavný súd ale považoval túto sumu za neprimeranú a priznal im finančné zadosťučinenie v sume po 1 500 eur, teda spolu vo výške 4 500 eur (bod 3 výroku tohto nálezu). Pri určení výšky tohto zadosťučinenia zohľadnil ústavný súd svoju stabilnú judikatúru (napr. IV. ÚS 535/2013, I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 63/2020, IV. ÚS 109/2020, IV. ÚS 287/2020, IV. ÚS 313/2020) a prihliadol aj na satisfakčný charakter priznaných trov právneho zastúpenia. V prevyšujúcej časti ústavnej sťažnosti týkajúcej sa finančného zadosťučinenia teda ústavný súd nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

23. Ústavný súd priznal sťažovateľom (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 949,17 eur (bod 4 výroku tohto nálezu), t. j. vo výške, v akej si ich uplatnili vo svojej ústavnej sťažnosti.

24. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. mája 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu